

ІСТОРІЯ УКРАЇНИ

А. А. Карпенко

УДК 069.6(1-4):398-051](477.83/.86)“188/192”

РОЛЬ ВОЛОДИМИРА ШУХЕВИЧА В ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКОГО МУЗЕЙНИЦТВА В ГАЛИЧИНІ

У статті розглянуто музеологічну діяльність відомого українського ученого етнографа Володимира Шухевича. Охарактеризовано співпрацю ученого з музеями В. Дідушицького, НТШ, внесок в організацію різноманітних виставок, які відбувалися у Львові та інших містах, і на яких були репрезентовані українські етнографічні матеріали. Поза тим В. Шухевич найбільше часу і зусиль віддав справі організації Національного музею у Львові, що був заснований і розвивався завдяки митрополитові Андреві Шептицькому.

Ключові слова: В. Шухевич, етнографія, Гуцульщина, колекції, пам'ятки, Національний музей.

Тему становлення та розвитку музейної справи в Галичині наприкінці ХІХ – початку ХХ ст. досліджували вітчизняні і польські учені. Проте внесок В. Шухевича, як одного з ідейних натхненників і активного організатора музейної справи досліджений ще недостатньо [1; 9; 23; 24].

Метою статті є спроба проаналізувати діяльність В. Шухевича у справі організації музейництва у Східній Галичині, зокрема у Львові, його співпрацю із створюваними тоді львівськими музеями.

Наприкінці ХІХ – початку ХХ ст. в Галичині зростає зацікавлення народною культурою не лише серед інтелігенції, але й серед ширших верств галицького суспільства. Цьому певною мірою сприяло піднесення національно-культурного руху. Попри те, що австрійське законодавство створювало необхідні правові умови для національного розвитку українців, слабкість їхніх позицій та

політика колонізації, яку проводила польська правляча верхівка, призвели до того, що українські музеї почали виникати в Галичині з певним запізненням. Початки історії музеїв Галичини сягають першої чверті XIX ст. Музейництво стало можливим завдяки збіркам різноманітних цінних предметів, які мали окремі приватні особи. Так зародився інтерес до етнографічного і археологічного колекціонування.

Наприкінці XIX ст. у Львові виникають і розгортають свою діяльність польські і українські музеї, з якими активно співпрацювали українці. Одним з найбільш помітних організаторів музейної справи в Галичині став відомий уже тоді етнограф, історик, громадський і культурний діяч В. Шухевич. Він розпочав активно співпрацювати з новоствореними польськими музеями – міським промисловим, музеєм В. Дідушицького та ін.

Відтоді, коли В. Дідушицький заснував музей, що з 1873 р. почав діяти на постійній основі, В. Шухевич не приховував свого захоплення відданістю цього мецената музейній справі, про що він висловлювався на сторінках газети “Діло”: “Починався музей з однієї шафи. Упродовж 50 років заходом однієї людини постала скарбниця краю, що набрала значення всесвітнього... У партері міститься кімната, в якій граф Дідушицький перебував половину свого життя. Скромне зелене ліжко вкрите гуцульським килимком, над ним хрест мосяжний роботи Мегаденюка, велика піч Шостопольського з Соколя, вироби з глини, шафи з книжками, далі Михайлівський скарб, ...а над усім – картини сучасних малярів” [27, с. 2-3]. В подальшому В. Шухевич співпрацював з цим музеєм, допомагаючи комплектуванням і організацією експозиції в українських, передовсім “гуцульських”, частинах їх етнографічних відділів. Власне В. Шухевич став організатором перших у Галичині українських за своїм складом музейних експозицій, хоча й у рамках польських музеїв [9, с. 22].

У 1885 р. В. Шухевич організував у музеї В. Дідушицького у Львові етнографічну та археологічну виставки. На ній експонували одяг і жіночі прикраси з Гуцульщини та Покуття, що їх зібрали Євгенія Озаркевич і Герміна Шухевич (дружина В. Шухевича) [1, с. 30-31].

Згодом В. Дідушицький організував дві виставки у Кракові. В 1887 р. на Загальнодержавній рільничій і промисловій виставці, а також на виставці польського мистецтва, експонувалися вироби домашнього промислу. Незадовго до цього В. Шухевич за дорученням В. Дідушицького їздив на Гуцульщину збирати експонати [1, с. 31]. На показ до Кракова В. Шухевич вислав частину своїх артефактів із тернопільської виставки (1887 р.) та речі щойно зібрані на Гуцульщині, за що був нагороджений срібною медаллю від організаторів [1, с. 31].

Чимало зусиль докладав В. Шухевич для організації показу українських матеріалів на Загальнодержавній виставці у Львові в 1894 р., рушієм і головою якої став В. Дідушицький [3, с. 98]. Підготовка цієї виставки розпочалася ще на початку 1893 р. За згодою організаторів, українські товариства отримали можливість безкоштовно поставити павільйон “Руських товариств” [5 с. 1]. З огляду на це в газеті “Діло” було вміщено відозву до усіх українських товариств із закликом долучитись до підготовки виставки. Для організації павільйону обрано спеціальний комітет у складі В. Шухевича, І. Бічая, К. Паньківського, який у цьому ж номері “Діла” пропонував усім товариствам Галичини зголоситися до 1 вересня 1893 р. до участі у виставці, оскільки від цього залежатиме розмір павільйону [19, с. 1].

Для створення гуцульського відділу запросили народних майстрів [10, с. 237]. Петро Копчук збудував гуцульську церкву, хату з усіма господарськими прибудовами. Петро Кошак звів у хаті кахельну піч. В експозиції виставки репрезентували вироби ткачів з Косова, учнів гончарної школи з Коломиї, а також гуцульський одяг, писанки, музичні інструменти. До цих експонатів В. Шухевич додав докладні пояснення та низку фотографій [10, с. 237]. Це була не перша виставка, де виставляли речі з Гуцульщини. Завдяки його зусиллям гуцульські етнографічні й археологічні матеріали, вироби народних промислів і традиційного мистецтва широко експонувалися як до так і після цього показу на різних виставках у Львові в (1885, 1887), Тернополі (1887), Відні (1890), Стрию (1909), Коломиї (1912).

Крім співпраці з музеєм В. Дідушицького, В. Шухевич активно долучався до організації музею при Науковому товаристві

ім. Шевченка у Львові, створеному 1892 р. на засіданні історико-філософської секції. Проте тут співпраця, та й сам процес створення і розгортання роботи музею, проходили не так спокійно. Через брак коштів, ініціативних людей, робота над розвитком музею НТШ просувалася надто повільно.

Активізація музейної діяльності НТШ пов'язана передовсім із створенням Археографічної та Етнографічної комісій у 1895 і 1898 рр. З ініціативи членів комісій Виділ (Президія) НТШ наприкінці 1900 р. ухвалив рішення про створення Музейної комісії для збирання етнографічних пам'яток, до якої увійшли В. Шухевич, В. Гнатюк та О. Роздольський [23, с. 597]. Попри усі зусилля поступ в організації музею, нагромадження артефактів відбувався доволі повільно. Так до 1900 р. цей музей не мав ані приміщення, ані персоналу. Скромним було і його фінансування, свідченням цьому є той факт, що у 1897 р. з бюджету НТШ на потреби музею та бібліотеки було витрачено 500 золотих римських [8, с. 826].

На початку 1900-х рр. розпочалося формування етнографічної колекції Музею. При комплектації етнографічних збірок Музею особлива увага надавалася предметам повсякденного побуту та знаряддям праці українських селян [23, 602-603]. Цінні колекції були зібрані під час спеціальних експедицій членів НТШ Івана Франка, Володимира Гнатюка, Філарета Колеси, В. Шухевича, Федора Вовка на Бойківщину, Гуцульщину, Лемківщину, Закарпаття та Буковину [24, с. 79-80; 25, с. 167]. При цьому більша частина експонатів була придбана для Музею на Першій Українській хліборобській виставці у Стрию 1909 р. та Коломийській виставці народного промислу 1912 р. Так, подаровані Музеєві етнографічні пам'ятки у 1912 р. становили більше 78 відсотків усіх надходжень [23, с. 602-603]. Тоді ж В. Шухевич придбав на виставці у Коломиї два полотнища галицьких вишивок (мережка і вирізування) на грубому холості і подарував Музеєві [11, с. 109]. Крім вишивок В. Шухевич передав Музеєві, хрестики мосяжні гуцульські, хрестики кістяні, чепраги мосяжні та писанки “з білозовитим геометричним орнаментом та зеленими та фіолетовими цвітками” із Снятинщини [12, с. 93]. Водночас з його ініціативи від хорового товариства “Боян”, яке він очолював у 1891-1903 рр. Музеєві пе-

редано музичні інструменти: ліра, бандура, горбак (30 струнний інструмент) [12].

Чимало зусиль В. Шухевич докладав задля співпраці з Андреем Шептицьким і створюваним ним музеєм. А почалося вона навесні 1899 р. у Львові, у Музеї Ставропігії, організованого на базі колишнього Братства при Успенській церкві при вулиці Руській. В музеї зберігалися в основному твори церковного мистецтва, рукописи, стародруки, згодом ще й знахідки з археологічних розкопок. Саме тоді музей відвідав новопризначений єпископ Станіславівський Андрей Шептицький, якому показував експозицію перший керівник музею Ісидор Шараневич у присутності свого молодого помічника Іларіона Свенціцького. Докладно розповідаючи про зібрані у Ставропігії скарби української культури, І. Шараневич викликав неабияке зацікавлення музейною справою у Андрея Шептицького. Можливо саме ця зустріч і розповідь І. Шараневича справили найбільший вплив на майбутнього митрополита і організатора музею у Львові. Згодом Андрей Шептицький, уже як митрополит Галицький, глава Української Греко-католицької Церкви, став засновником Національного музею у Львові, чим фактично розпочав новий важливий етап українського музейництва в Галичині, дав сильний імпульс для його розвитку.

У лютому 1905 р. Андрей Шептицький заснував “Церковний музей” основу якого склали тридцять ікон з XV–XVII ст. та двісті стародруків з XV – XVII ст., які він же передав музеєві [15, с. 7]. Головна мета діяльності Церковного музею, на думку Андрея Шептицького, полягала в збиранні, систематизації та збереженні пам’яток “культурно-церковного життя південно-західної Русі-України” [17, с. 17]. На початковому етапі для музею митрополит виділив п’ять приміщень у своїй резиденції на Свято-Юрській горі. Перші експонати музею А. Шептицький збирав самотужки по стареньких дерев’яних сільських церквах. Йдеться передовсім про рукописи, стародруки, предмети декоративно-ужиткового мистецтва, ікони. Про зацікавлення іконами та про початки їх колекціонування митрополит неодноразово згадував згодом [2, с. 5].

Для опрацювання зібраного матеріалу, збирання нових експонатів, здійснення організаційних заходів Андрей Шептицький

запросив молодого вченого, доктора філології та археології Іларіона Свенціцького, який став директором музею [6, с. 217]. При музеї створено дорадчий орган – кураторію, до складу якої увійшли о. Андрій Білецький, о. Іван Чапельський, д-р Тадей Соловій, професор університету Кирило Студинський, професор львівської Політехніки Іван Левинський, професор гімназії Олександр Сушко та Казимир гр. Шептицький [15, с. 7]. У 1907 р. на кошти Андрея Шептицького для потреб музею куплено будинок на вул. Міцкевича (нині Листопадового чину, 11), а у 1911 р. Палац Дуніковських по вул. Мохнацького (нині Драгоманова, 42) [2, с. 5], куди в травні 1912 р. було перевезено більшу частину збірок музею.

Хоча збірка мала бути винятково церковною, з часом митрополит усвідомив необхідність перетворення музею на загальнонаціональну інституцію. Тому 29 грудня 1908 р. Андрей Шептицький заснував наукову фундацію “Церковний музей у Львові”, яка 18 грудня 1909 р. була перейменована на “Національний музей імені Андрея гр. Шептицького”, з чим однак не погоджувався сам А. Шептицький. На його думку, більш вдала назва цієї інституції – “Національний музей”. 11 липня 1911 р. назву «Національний музей імені Андрея гр. Шептицького» змінено на “Національний музей” [15, с. 7], що було підтверджено юридичним актом Галицького намісництва [20, с. 7].

30 листопада 1913 р. митрополит Андрей Шептицький урочисто передав своє зібрання Національному музею. І навіть після цього він не перестав піклуватися про музей, а раз у раз поповнював його новими цінними предметами. Крім цього, Андрей Шептицький призначив на потреби інституції річне фінансове забезпечення в сумі 18.000 крон (3 600 доларів) на десять років (до 1921 р.) [22, с. 36]. Водночас, протягом перших 25 р. Андрей Шептицький подарував музею 9800 експонатів, його грошова допомога становила понад 111 тисяч доларів, а від 1934 до 1938 р. зросла на 77886 злотих [17, с. 25].

На початку 1912 р. В. Шухевич розмістив на сторінках газети “Діло” “Зазив до нашого Жіноцтва до зложення дару на річ Національного музея” в якому зазначав: “(якщо) ми не маємо

сил спинити загибель наших скарбів так збережімо їх бодай для будучности! Тепер до того ще пора, ба чи не послідна пора” [7, с. 7]. Науковець апелює до свідомого жіноцтва по селах, яке, на його думку, усвідомлює усю необхідність збереження зразків народного вбрання, вишивок і інших елементів одягу. Окремо він просив, аби в часі посту дівчата та жінки постаралися надіслати до музею у Львові зразки вишивок з тим візерунком, який є найбільш популярним та використовуваним у їхньому селі [17, с. 7]. Саме в цей час через хворобу очей і необхідність проведення операції В. Шухевич на деякий час призупинив активну роботу із збирання вишивок та інших експонатів для музею. На сторінках газети “Діло” він закликав присилати вишивки безпосередньо на адресу Національного музею: “Львів, площа сьв. Юра, ч. 5” [4, с. 6].

Проте, як з’ясувалося наприкінці року, галицьке жіноцтво не надто активно відгукнулося за заклик В. Шухевича. Повідомляючи про наслідки і результати “Звернення...” В. Шухевича до жіноцтва Галичини, І. Свенціцький констатував: “на звісний поклик до жіноцтва п. проф. радника В. Шухевича посилати у Національний Музей зібрані на рушничках полотна взори вишивок, гафтів, мережок і аплікацій – що все більше затрачають ся під напором фабрикату, відізналось яких 20 пань – на всю галицьку Україну. Чи не за мало? Або з уплетами – ще менше, бо всего 8 пань і з ними один пан учитель. Таки дуже мало. Констатуємо факт без якого небудь гніву...” [21, с. 6].

Поза тим В. Шухевич активно збирав, описував і передавав власні експонати у цей музей як до так і після його відкриття. Серед переданих до Національного музею експонатів від В. Шухевича найбільше представлені вироби з металу (ножі, порохівниці, чепраги, хрестики, пряжки), дерева (люльки, хрестики, тарілки, табакерки, стільці і столи, скрині, палиці) та шкіри (пояси). У багатьох випадках незваними залишалися імена майстрів, що їх виготовляли. Лише наприкінці XIX – початку XX ст. з’явилися перші мосяжні твори, на яких інколи вказували ім’я майстра й місце виготовлення. Це стремена роботи Петра Гондурака з Яворова 1889-1890 рр., порохівниця, яку виготовив Василь Девдюк

у Косові 1892 р., ташка та стремена 1904 р. брустурівського народного майстра Дмитра Дудчака, лускоріх, що виконав Ілько Кішук із села Річка Косівського району, медальйон для оздоблення табівки, підписаний літерами Ф. Я. (Федір Якібюк).

Керамічні вироби були представлені незначною кількістю предметів. Серед них були: колачі, збанки, горнятка, миски, тарілки, свічники, хрести. Відомим українським майстром-гончарем на Гуцульщині був Петро Кошак з Пістиня. Також були передані предмети виконані руками Івана Баранюка. Роботи цього майстра В. Шухевич передав до Національного музею у 1911- 1915 рр. Інші вироби були передані вже після смерті етнографа у 1918 р. Варто зауважити, що серед керамічних виробів були і предмети з Сокальщини, які виготовив майстер Василь Шостопапець.

Завдяки невтомній праці етнографа до фондів музею передано величезну колекцію писанок (623 одиниці). Дві третини з них гуцульського походження, частина з Покуття та регіонів Галицько-Волинського пограниччя. Слід зазначити, що колекція писанок була передана лише після смерті В. Шухевича аж у 1918 р. у повному обсязі. Стан збереження більшості експонатів – задовільний.

Важливими і цінними надходженнями від народознавця можна вважати вишивані речі, в тому числі і народний одяг. Основними центрами походження експонатів є Львівщина, Тернопільщина, Івано-Франківщина. Матеріалом для вишивання здебільшого служувало домоткане сіре полотно. Техніка вишивання – “хрестик” і “півхрестик”. Характерні орнаменти: геометричний та рослинний. Основні мотиви: ромби, трикутники, розети, “косички”, квіти, листочки, пуп’янки, “прутики” тощо. Кольори: чорний, червоний, жовтий, зелений, синій, голубий, рожевий, вишневий, фіолетовий [13]. Як можна побачити із записів реєстру у науково-інвентарному описі Національного музею учений-етнограф передавав речі до музею великими частинами в 1909, 1911, 1915 рр. за що отримав письмову подяку від І. Свенціцького [26, арк. 3-4].

Крім В. Шухевича музейні фонди поповнювали своїми дарунками: Антон Петрушевич – 1057 предметів (стародруки та рукописи XVI–XVIII ст., ікони, медалі, монети), доктор Олекса Сушко

– 1588, Михайло Павлик – історичний архів 1872-1900 рр., професор Іван Пулюй – український архів, отець Володимир Садовський – книгозбірню (понад 4000 томів), товариство “Просвіта” – 984 експонати, УГКЦ – 289 предметів. Окремі цікаві й цінні експонати надходили від представників передової інтелігенції Галичини – Івана Франка, Василя Щурата, Івана Труша, Олени Кульчицької, Олександра Мишуги, Соломії Крушельницької, Теофіла Копистинського, Філарета Колесси, Володимира Гнатюка, Івана Огієнка [16, с. 43], Івана Левинського. Останній був членом першої музейної кураторії, обраної в 1908 р. [14, с. 159]. Завдяки встановленим І. Свенціцьким зв’язкам, дарунки надсилали також бібліотеки Російської та Румунської академії наук, професори О. Шахматов, В. Александрович, І. Шляпкін та відома меценатка графиня П. Уварова. За 25 перших років існування музею подаровано понад 37 тисяч одиниць [14, с. 159].

Зазначимо, що в силу певних обставин значну частину колекцій Національного Музею, в тому числі із збірки В. Шухевича було втрачено. Зокрема, після виставки у Державному музеї нового західного мистецтва (Москва, 1940) до фондів не повернулися: порохівниця з окуттям і ременем, перстені з печатками й компасом, ножі столові, низки коралів, килими, сумки-табівки, листви, згарди, крайки, хрестики мосяжні та ін. предмети. У 1941 році у Москві відбулась ще одна виставка у Музеї народів СРСР. На ній також експонували предмети із колекцій народознавця, а саме: боклаг з квітчатими поливаними взорами (пістинська кераміка), килим переданий від Герміни Шухевич у 1928 році, топірці тощо, місцезнаходження яких на сьогодні залишається під сумнівом, і найімовірніше вони сьогодні перебувають у фондах музеїв північного сусіда [18, с. 52].

Отже, артефактами з його колекцій поповнювалися збірки музеїв у Львові (Промислового, Дідушицьких, Наукового товариства ім. Шевченка), Відні, Будапешті, Петербурзі. Проте від початку організації А. Шептицьким музею у Львові В. Шухевич більше часу присвячував власне цій інституції. Збиральницька діяльність Володимира Шухевича дозволила поповнити не лише збірку Національного музею, а й музейні фонди Західної України не-

перевершеними виробами гуцульського мистецтва [13]. Кількість зразків народного мистецтва лише з Гуцульщини подарованих ученими для музею складала близько трьох тисяч предметів. Якщо говорити про стан збереження експонатів у фондах музею, то на сьогодні дві третини збірки перебувають у задовільному стані, кілька десятків одиниць збереження – у доброму.

Список використаної літератури та джерел

1. Арсенич П. Володимир Шухевич (життя і культурно-громадська та етнографічна діяльність. До 150-річчя від дня народження) [Текст] / П. Арсенич. – Івано-Франківськ, 1999.
2. Батіг М. Білі сторінки історії Національного Музею у Львові // Літопис Національного музею у Львові [Текст] / М. Батіг – Львів, 2000. – № 1. – С. 5.
3. Беднарський К. Провідник по виставі краєвій у Львові з особливим виглядом на відділ етнографічний на павільйон руских народ. т-в. [Текст] / К. Бедранський. – Львів, 1894. – С. 98.
4. В справі засилання вишивок і пр. на річ дару для “Національного музея” [Текст] // Діло. – 1912. – ч. 73.
5. Въ справѣ выставки краевой [Текст] // Дѣло. – 1893. – Ч. 142. – 28 червня (10 липня). – С. 1.
6. Головацький І. З історії музейництва НТШ, зокрема музею історично-воєнних пам’яток у Львові і Празі [Текст] / І. Головацький // З історії НТШ. Зібрання доповідей. – Львів, 1997. – С. 217.
7. Зазив до нашого Жіноцтва до зложення дару на річ Національного музея [Текст] // Діло. – 1912. – 23 січня. – Ч. 17. – С. 1.
8. Кушнір В. Музей Наукового товариства ім. Шевченка у Львові: від заснування до створення першої загальнодоступної експозиції [Текст] / В. Кушнір // Народознавчі зошити. – 2012. – № 5. – С. 826.
9. Кушнір В. Створення львівського музею Наукового товариства ім. Шевченка: суспільно-політичний і культурний

- контекст [Текст] / В. Кушнір // Історичні пам'ятки Галичини. Матеріали третьої наукової конференції 19 листопада 2004 р. – Львів, 2005;
10. Молинь В. Роль діячів науки і культури Галичини у справі дослідження пам'яток гуцульського народного мистецтва [Текст] / В. Молинь // Вісник Львівської національної академії мистецтв. – Вип. 17. – Львів, 2006. – С. 237.
  11. Науково-інвентарна книга НТШ № II.
  12. Науково-інвентарна книга НТШ № V.
  13. Науково-інвентарний опис Національного музею. – НМВ – 5756-5864.
  14. Нога О. Проект пам'ятника Івану Левинському [Текст] / О. Нога – Львів, 1997. – С. 159.
  15. Огляд розвою “Національного музею” [Текст] // Діло. – 1913. – 13 грудня. – Ч. 278. – С. 7.
  16. Петрякова Ф. Єврейське музейництво східної Галичини ХХ століття [Текст] / Ф. Петрякова // Галицька брама. – 1997. – № 10-11(34-35). – С. 43
  17. Посацька Д. В дарунок музею. Майже столітня традиція громадської опіки над Національним музеєм: імена та дати [Текст] / Д. Посацька // Літопис Національного музею. – 2000. – № 1(6). – С. 17.
  18. Посацька Д. Каталог втрачених творів Національного музею у Львові імені Андрея Шептицького (1940-1941) [Текст] / Д. Посацька. – Київ – Львів, 2008. – 52 с.
  19. Савчакъ Д., Шухевичъ В. Вѣдозва [Текст] / Д. Савчакъ, В. Шухевичъ // Дѣло. – 1893. – Ч. 142. – 28 червня (10 липня). – С. 1.
  20. Свенціцький І. Національний музей в 1911 році [Текст] / І. Свенціцький // Діло. – 1912. – № 13. – С. 7.
  21. Свенціцький І. Національний музей у 1912 [Текст] / І. Свенціцький // Діло. – 1913. – 10 січня. – Ч. 6. – С. 6.
  22. Свенціцький І. XXV літ діяльності Національного Музею у Львові [Текст] / І. Свенціцький. – Жовква, 1931. – С. 36.
  23. Сілецька О. Засади діяльності музею Наукового товари-

- ства імені Шевченка у Львові [Текст] / О. Сілецька // Записки НТШ. Праці секції етнографії і фольклористики. Т. ССХІІ (242). – Львів, 2001. – С. 595-604.
24. Скрипник Г. Етнографічні музеї України. Становлення і розвиток / АН УРСР. Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнографії ім. М. Т. Рильського [Текст] / Г. Скрипник. – Київ, 1989.
25. Франко О. Федір Вовк // Джерела до новітньої історії України. – Т. 4 – Нью-Йорк, 1997. – 237 с.
26. Центральний державний історичний архів у Львові. – Ф. 735 (Володимир Шухевич – етнограф). – Оп. 1. – Спр. 19. – Арк. 3-4.
27. Шухевич В. Музей Дідушицьких [Текст] / В. Шухевич // Діло. – 1892. – 15 липня. – С. 2-3.

A. Karpenko

VOLODYMYR SHUKHEVYCH'S ROLE IN THE ORGANIZATION OF UKRAINIAN MUZEOLGY IN GALICIA

Museological activity of well-known ukrainian scientist ethnographer Volodymyr Shukhevych is considered in the article. The scientist's cooperation with V. Diduchytsky's museums, the Shevchenko Scientific Society, the contribution in organization of various exhibitions which took place in Lviv and other cities and represented ukrainian ethnographic materials is characterized. In addition V. Shukhevych the most time and effort gave to organization of the National Museum in Lviv which was founded and developed thanks to Metropolitan Andrey Sheptytsky.

Key words: *Volodymyr Shukhevych, ethnography, Hutsulshchyna, collection, exhibits, National museum.*

РОЛЬ ВЛАДИМИРА ШУХЕВИЧА В ОРГАНИЗАЦИИ УКРАИНСКОГО МУЗЕЙНОГО ДЕЛА В ГАЛИЧИНЕ

В статье рассмотрена музееведческая деятельность известного украинского ученого этнографа Владимира Шухевича. Охарактеризованы сотрудничество ученого с музеями В. Дидушицкого, НОШ, вклад в организацию различных выставок, проходивших во Львове и других городах, на которых были представлены украинские этнографические материалы. Помимо этого, В. Шухевич больше всего времени и усилий отдал делу организации Национального музея во Львове, который был основан и развивался благодаря митрополиту Андрею Шептицкому.

Ключевые слова: В. Шухевич, этнография, Гуцульщина, коллекции, памятники, Национальный музей.

Н. М. Кіндрачук

УДК 323.1:348.724:94(477)

ТОТАЛЬНА АТЕЇЗАЦІЯ УКРАЇНЦІВ ПРОТЯГОМ 60-Х рр. ХХ ст. ТА ЇЇ НАСЛІДКИ

В даній статті досліджено церковно-релігійне життя українців в контексті загальнодержавних і суспільно-політичних процесів протягом 60-х рр. ХХ ст., охарактеризовано антирелігійну політику радянської влади та проаналізовано її наслідки для українського народу, висвітлено основні форми та методи атеїстичної пропаганди, вивчено позицію представників титульної нації України щодо релігійних переслідувань з боку комуністичного керівництва.

Ключові слова: українська нація, національні інтереси, антирелігійна політика, атеїзація, ідеологічне поневолення, державно-церковні відносини, релігійні утиски.